

Blackout ukázal užitečnost „mařičů“, stát jejich zákazem lidem zdraží elektřinu

9.7.2025 - Komerční sdělení | ČTK

Největší výpadek dodávky elektřiny, jaký Česko postihl v novodobé historii, byl důsledkem pádu fázového vodiče, který vedl k odpojení vedení V411 přenosové soustavy a následně i bloku elektrárny Ledvice. To vedlo v první chvíli k omezení výroby elektřiny, ale následně po výpadku velké části spotřeby k jejímu přebytku, protože se neměla jak dostat k odběratelům.

Česká přenosová soustava ČEPS, která řídí elektrizační soustavu, v takové situaci hromadně využila všechna zařízení, která se v hantýrce energetiků označují jako mařiče. *„Od srpna už taková pomoc nebude možná, provozovatel soustavy bude muset využít jiná řešení, která jsou ale nákladnější a méně spolehlivá a podle odhadů tak zvýší cenu elektřiny o stovky milionů až miliardy korun,“ říká Petr Voráček, jednatel Skiareálu Plešivec, který takové mařiče už třetím rokem provozuje. „Odnesou to samozřejmě lidé, kteří budou muset zaplatit vyšší cenu elektřiny,“ dodává.*

Novela energetického zákona totiž využívání mařičů zakáže, i když některé z nich mají výjimku až do konce roku, protože uspěly v ročním výběrovém řízení na svoje využití. Po Novém roce už ale Česko nebude mít po ruce tak jednoduchou a spolehlivou záchranu před blackoutem – ačkoli se takové řešení běžně používá v celé řadě zemí včetně Skandinávie, Itálie, USA nebo Číny.

V tuzemsku vyhrál lobbying uhelných elektráren, pro které jsou mařiče velkou konkurencí snižující jejich zisky. Instalace moderně vypadajících baterií je zhruba desetkrát dražší než mařiče stejného výkonu a to se nutně musí odrazit v cenách, za které budou tyto služby nabízet. Kapacita baterií se však vyčerpá během několika málo desítek minut, přičemž aktivace některých mařičů trvala při blackoutu před dvě hodiny.

Mařičům dělá špatnou službu jejich zavedené pojmenování, odborně se jim říká odporové zátěže nebo vzduchové kotle. Ve skutečnosti přitom nelikvidují přebytečnou energii úplným vypuštěním do vzduchu, často třeba ohřívají vodu nebo jinak využívají energii. Ještě podstatnější ale je, že nevytvářejí žádné další skleníkové plyny a za celý rok během vyrovnávání potřeb sítě „spálí“ jen asi 2000 MWh elektřiny, zatímco jaderné elektrárny Temelín a Dukovany za jedinou hodinu zlikvidují v chladicích věžích 10 000 MWh na výrobu 4000 MWh elektřiny. Dokážou tak nahradit služby, které poskytnou fosilní zdroje a tím zásadně přispívají ke snížení emisí skleníkových plynů.

Skiareál Plešivec patří mezi veřejně známé provozovatele vzduchových kotlů označovaných jako mařiče. Nabídka jejich služeb provozovateli přenosové soustavy areálu pomáhá vylepšovat vlastní hospodaření. Areál funguje celoročně, slouží nejenom k zimní rekreaci, v letní sezóně provozuje například bobovou dráhu, lanový park, půjčovnu kol a koloběžek a celou řadu dalších turistických aktivit.

<https://www.ceskenoviny.cz/tiskove/zpravy/blackout-ukazal-uzitecnost-maricu-stat-jejich-zakazem-lidem-zdrazi-elektřinu/2696385>